

Keiligbrug glanst opnieuw

150 jaar na de bouw is de Keiligbrug gerestaureerd. De brug en het Stadspark - beide ontworpen door de Duitse architect en ingenieur Friedrich Eduard Keilig - werden in 1869 gebouwd. 100 jaar later, in 1970, onderging ze haar eerste restauratie. Nu, nog eens 50 jaar later, was ze daar weer aan toe.

“Het ontwerp van de hangbrug is erg ingenieus. Het is namelijk een technisch huzarenstuk dat veel wegheeft van een Meccano-bouwdoos”, legt **architect Mark Vanhecke** uit. “De hele constructie is opgebouwd uit twee portieken met hangkabels waaraan staven en metalen liggers bevestigd zijn met daarop een houten vloer. De brug werd helemaal ingepakt met een stelling en een plasticfolie eromheen, want dat had heel wat voordelen.”

De rotsen zijn voor een volgende fase

Ook de toestand van de rotsblokken onder en rond de brug is in kaart gebracht. Stukken die echt niet meer in orde waren en dreigden te vallen, zijn al weggehaald door Monumentenwacht. In een volgende fase wordt dit werk verdergezet en worden waar nodig de rotsen in natuursteen vervangen door nieuwe stukken.

Mark licht de werken toe: “We hebben de volledige brug gezandstraald, gemetalliseerd en we hebben heel voorzichtig, één voor één, elk onderdeel grondig nagekeken en hersteld of vervangen. Vervolgens brachten we drie verflagen aan die weer 50 jaar meekunnen.”

Met een zuurstofmasker de grond in

“De vier trekkers waarmee de hangbrug acht meter in de grond verankerd wordt, zijn ook nagekeken”, gaat Mark verder. “Maar dat was niet zonder gevaar. De kokers onder de grond bevatten geen zuurstof. Dat maakt het dus levensgevaarlijk om daarin neer te dalen. Daarvoor hebben we gespecialiseerde mensen ingeschakeld die volledig ingepakt en met een zuurstofmasker naar beneden zijn gegaan.”

Ontwerpteam herwaardering Stadspark

De stad en het district Antwerpen willen de komende jaren het hele Stadspark terug opwaarderen naar zijn originele landschapstijl, rekening houdend met de hedendaagse noden. Uit een **internationale ontwerpwedstrijd** met elf inzendingen werd het **ontwerpteam OMGEVING + HydroScan + Yellow Window** geselecteerd voor de opmaak van een herwaarderingsplan voor het park. Hun ontwerpvoorstel vertrekt vanuit de historie, de gebruikers en het klimaat. Uitdagingen zijn de waterhuishouding met de parkvijver, het historische karakter van het park en de opwaardering van de parktoegangen en de randen met de aanpalende straten.

Het ontwerpvoorstel voor het Stadspark van het ontwerpteam heeft **drie uitgangspunten**: de historiek als narratief voor ruimtelijke kwaliteit; een divers park voor diverse gebruikers en een klimaatpark in het hart van de stad. Volgens de jury getuigt het ontwerpvoorstel van een

sterke visie. Ze looft ook de voorgestelde aanpak voor een stapsgewijze opwaardering van het park: “Het team presenteert een historisch Stadspark met ruimte voor heden en toekomst. Het vertrekt vanuit een herstel van de basisstructuur volgens het origineel plan van Keilig en zet vervolgens in op het opwaarderen van strategische zones. Het verhaal wordt opgehangen aan drie strategieën die in het ontwerpvoorstel consequent worden doorgetrokken.” De jury waardeert dit consequente verhaal waarbij respect is voor de historie terwijl tegelijk antwoorden worden gegeven op de actuele noden in een hedendaags voorstel.

Deze maand start het ontwerpteam OMGEVING + HydroScan + Yellow Window met uitwerken van het ontwerpvoorstel tot een **herwaarderingsplan**. Het hele proces zal gebeuren in dialoog met het stads- en districtsbestuur, stadsdiensten en de buurt. Op basis daarvan zullen de komende jaren gefaseerde aanpassingen op het terrein gebeuren.

Ga in dialoog op 15 december 2020

Doe mee aan het online dialoogmoment over het Stadspark op dinsdag 15 december 2020.
Het ontwerpteam van OMGEVING stelt zich voor en licht haar ideeën over de herwaardering toe.
Na de kennismaking met het ontwerpteam is het mogelijk om vragen te stellen.

- Dinsdag 15 december, van 20 tot 21 uur;
- Interesse? Schrijf je vooraf in via www.antwerpenmorgen.be/stadspark;
- Een verslag van dit dialoogmoment zal beschikbaar zijn op de website.

Nieuws over het Stadspark

December 2020

Welkom! Met deze tweede nieuwsbrief over het Stadspark willen we je informeren over het reilen en zeilen in het park.

De afgelopen maanden werden de Keiligbrug gerestaureerd, graszones vernieuwd en werd de watertoevoer vanuit den Bell naar de parkvijver onder de loep genomen. Sinds november 2020 is

het ontwerpteam OMGEVING + HydroScan + Yellow Window aangesteld om een herwaarderingsplan voor het Stadspark op te maken.

Op dinsdag 15 december organiseren stad en district een digitaal kennismakingsmoment tussen het ontwerpteam en de buurtbewoners. Ontdek hier meer over in deze nieuwsbrief.

Hedendaagse Kunst: Publiek Figuur #1

Sinds de inhuldiging in 1869 sieren standbeelden en monumenten ter ere van historische figuren als schilders en dichters, monarchen en militairen het Stadspark. Een in onbruik geraakte klassieke stenen sokkel wordt nu aangewend om nieuwe beelden te presenteren in de publieke ruimte. Onder de noemer PUBLIEK FIGUUR wordt elk jaar een hedendaagse kunstenaar gevraagd om na te denken over de actuele betekenis van publieke representatie: wie of wat zetten we op een sokkel?

Voor PUBLIEK FIGUUR #1 maakt Tramaine de Senna een bronzen beeld dat geïnspireerd is op vraagstukken over identiteit, trompe-l'oeil sculpturen en popcultuur.

De titel 'Figure of Color' verwijst zowel naar de titel van de opdrachtenreeks als naar de Engelse uitdrukking 'person of color'. De figuur oogt hypervrouwelijk – lang weelderig haar, uitwaaiierende rokken – maar blijft ongekend: het aangezicht voortdurend afgewend, enkel en alleen vanop de rug te zien.

De kunstenaar ging aan de slag met gepigmenteerde was om de patina van het bronzen beeld verschillende kleurschakeringen te geven. Deze waslagen dienen niet alleen om het brons te beschermen tegen de elementen, ze bepalen dus ook mee de verschijning van deze 'kleurrijke' figuur.

Tramaine de Senna werd geboren in 1981 in Californië (Verenigde Staten). Ze woont en werkt in Antwerpen.

Het kunstwerk 'Figure of Color' is nog tot en met 18 april 2021 te bezichtigen, nabij het speelterrein aan de Quinten Matsijslei. Meer info over het werk via www.middelheimmuseum.be.

Tramaine de Senna, Figure of Color 2020 © Tom Cornille / Kunst in de Stad - Middelheimmuseum

De vijver: een stand van zaken

Inwoners langs vijver Stadspark © Sigrid Spinnoc

Tot het begin van de 20ste eeuw werd de vijver van het Stadspark van water voorzien door de Herentalse vaart. Vandaag wordt de vijver, net zoals vele andere stads-vijvers, enkel gevoed door grond- en regenwater. 2020 kende een droog en warm voorjaar, en dito zomer. Dit heeft invloed op de waterhuishouding van de Stadsparkvijver. Het stads- en districtsbestuur nemen maatregelen.

Soms is het voor ondergrondse werken nodig dat er een grondwaterpomp (bemaling) wordt geïnstalleerd om de bouwwerken in een droge ondergrond te kunnen uitvoeren. De bouwcode en bemalingsstrategie van de stad Antwerpen leggen op om een retourbemaling toe te passen wanneer zo'n grondwaterpomp nodig is. Zo komt het opgepompte water niet in de riool terecht. Bij een aantal werven is dit niet mogelijk door de waterkwaliteit of transportmoeilijkheden. Dit was tot maart 2020 het geval voor ondergrondse werken in de Belgiëlei. Het opgepompte water werd via een extra ondergrondse leiding in de Charlottalei richting het stadspark gevoerd. Daar werd het water in een zuiveringsinstallatie gezuiverd om vervolgens in de vijver te stromen. De retourbemaling en zuiveringsinstallatie (grijze containers) werden in het voorjaar weggehaald toen de grondwaterpompen niet meer nodig waren.

Het resultaat van deze retourbemaling is dat het waterpeil in de vijver bij de stopzetting opnieuw gestegen was tot meer dan 2 meter boven de bodem. Omdat al het

water dat in de stadsparkvijver terecht komt langzaamaan kan infiltreren in de bodem is ook het omliggende grondwaterpeil opnieuw sterk gestegen. Nadat de bemaling in de Belgiëlei werd beëindigd in maart is het waterpeil gedaald tot een nieuwe evenwichtssituatie zoals we die vandaag de dag nog steeds zien. Ondanks de zeer droge zomer is de vijver niet meer drooggefallen en is hij nu ongeveer 1,5 meter diep.

De stad Antwerpen werkt samen met experts aan enkele structurele oplossingen op langere termijn die zowel duurzaam zijn, als water in de vijver voorzien. Behalve retourbemalingen zijn ook enkele straten rond het park aangesloten op de vijver, waardoor het regenwater dat daar neervalt richting de vijver wordt afgevoerd. In de toekomst zullen nog meer straten verbonden worden met de stadsparkvijver. Op die manier wordt wateroverlast in die straten vermeden en kan het waterpeil constant blijven of zelfs verder stijgen.

Tot slot werkt de stad Antwerpen momenteel aan een nieuwe ondergrondse leiding om zo de bemaling van de ondergrondse parking in Den Bell op het Francis Wellesplein te verbinden met de Stadsparkvijver. Hierop kunnen ook tijdelijke bemalingen van werven aangesloten worden. De werken aan die leiding worden in 2021 uitgevoerd. Hierdoor zal er ook een nieuwe permanente watertoevoer richting de stadsparkvijver stromen en het waterpeil van de vijver op een constant niveau brengen.

Fauna en flora in het Stadspark

Vernieuwen graszones

In het najaar van 2020 kreeg de graszone tussen het speelterrein en de parkvijver een nieuwe graslaag. Om het groeiproces te versnellen wordt gebruik gemaakt van grasmatten. Zo kan er weer volop op het grasveld gespeeld worden in het voorjaar van 2021.

Knikkende Vogelmelk

60.000 bloembollen

In de herfst van 2020 worden 60.000 bloembollen in het Stadspark geplant. Langsheen het grote grasveld tussen de Rubenslei en de parkvijver komen narcissen, middelste en grote sneeuwroem, knikkende vogelmelk en holwortel. Je kan de kleurenpracht ontdekken in de vroege lente. Een lage afboording met paaltjes en koord beschermt de bloemen.

Bomen vervangen

Enkele zieke en afgestorven bomen worden verwijderd omdat ze kunnen omvallen bij hevige windstoten. Zo is de witte paardenkastanje ter hoogte van de parktoegang Louiza-Marialei niet langer levensvatbaar. De boom wordt geveld en vervangen door een nieuwe witte paardenkastanje op dezelfde locatie.

Millenniumboom

In het Stadspark staat een boom met een bijzonder verhaal. In de winter van 2000 plantte de stad meerdere millenniumbomen. Eén daarvan is de Japanse notenboom (ginkgo biloba), onderaan de helling naar de Keiligbrug. Om het twintigjarige bestaan in de kijker te zetten, wordt een herdenkingsplaquette aangebracht op de zitbank aan de voet van de boom.

Fauna & flora

Wie attent oplet in het Stadspark, ziet overal bijzondere planten, zwammen, libellen en vogels opduiken. Ben je zelf niet zo'n natuurkenner, maar wel benieuwd wat daar in het struikgewas ruist of op de parkvijver

zwemt? Neem dan een kijkje in de sectie 'Antwerpen Stad - Stadspark' op www.waarnemingen.be.

Zo merk je dat er de afgelopen periode wel eens een Azuurwaterjuffer, een koperwiek of een dodaars gesignaleerd werd.

Meerkoet of waterhoen?

In het park zijn de meerkoeten en de waterhoentjes talrijk. Hoewel ze enigszins op elkaar lijken, zijn het toch twee verschillende vogelsoorten. Meerkoeten zijn herkenbaar aan de witte snavel en ietwat loggere lichaamsbouw en grote poten. De waterhoentjes zijn fijner gebouwd en hebben een rode snavel en smalle pootjes.

Bloemen in het Stadspark © Sigrid Spinnoc